

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

**Projev
8. října 2026**

Projev předsedy Evropského účetního dvora Tonyho Murphyho

Představení výroční zprávy EÚD za rok 2025

Výbor pro rozpočtovou kontrolu Evropského parlamentu

8. října 2026

V případě rozdílů platí mluvený text.

Vážený pane předsedo,

vážené poslankyně, vážení poslanci,

vážený pane komisaři,

je mi potěšením, že mohu dnes k tomuto výboru promluvit a prezentovat mu klíčová zjištění a hlavní sdělení výroční zprávy Evropského účetního dvora za rok 2025. Opět mě doprovází můj vážený kolega Jan Gregor, který je odpovědný za dohled nad související auditní činností a za přípravu výroční zprávy.

Výroční zpráva je klíčovým produktem EÚD. Na její přípravu připadá přibližně 50 % zdrojů Účetního dvora a je jí věnováno značné množství času, odborných znalostí a úsilí našich zaměstnanců a členů.

Přináší cenné poznatky o rozpočtu EU a jeho jednotlivých oblastech politiky. V souvislosti s našimi audity souladu s předpisy a audity výkonnosti identifikujeme rizika, sdílíme poznatky a vydáváme praktická doporučení. Cílem našich nezávislých posouzení je podpořit Parlament a ostatní orgány EU v jejich úloze aktérů s rozhodovací pravomocí a spolunormotvůrců a pomoci zajistit, aby veřejné prostředky byly řádně spravovány, vynakládány v souladu s pravidly a aby rozhodnutí vycházela ze spolehlivých důkazů.

Nyní probíhají jednání o příštím víceletém finančním rámci (VFR) a formuje se zásadní rozhodnutí.

Nejde pouze o diskusi o výši příštího rozpočtu EU, ale o to, jak bude tento rozpočet financován, plněn a kontrolován a zda bude schopen splnit očekávání, která jsou na něj kladena.

Zjištění a doporučení EÚD jsou proto obzvláště relevantní. V naší výroční zprávě neposuzujeme pouze plnění stávajícího rozpočtu. Poskytuje rovněž poznatky pro koncipování rozpočtu příštího.

Dnes představím hlavní zjištění výroční zprávy za rok 2025 spolu s příslušnými závěry z nedávné a probíhající práce EÚD. Zaměřím se však také na jejich důsledky pro příští VFR.

Jaké jsou hlavní závěry naší výroční zprávy za rok 2025?

Vydáváme čistý výrok potvrzující, že účetní závěrka za rok 2025 věrně zobrazuje finanční situaci EU. Upozorňujeme však na přechod na nový finanční informační systém Komise, který způsobil účetní chyby, jež vyžadovaly manuální opravy a sesouhlasení, jakož i další auditní činnost.

Zaznamenali jsme také rozdílné způsoby účtování výpůjček v rozpočtu EU a ve finančních výkazech EU. Výsledkem je přebytek v rozpočtu, zatímco účetní závěrka vykazuje za daný rok schodek, tedy záporný hospodářský výsledek.

Opět vydáváme čistý výrok o příjmech EU, které nebyly ve významném (materiálním) rozsahu zatíženy chybami. Obdobně jako v předchozích letech se náš výrok nevztahuje na částky vyplývající z podhodnocených nebo ušlých cel a daní, protože v našem výroku můžeme zohlednit pouze vykázané částky.

Pokud jde o výdaje, dlouhodobý rozpočet EU zahrnuje jak tradiční výdaje v rámci víceletého finančního rámce, tak financování v rámci nástroje NextGenerationEU. Financování z nástroje NGEU zahrnuje především Nástroj pro oživení a odolnost (RRF), jehož model provádění se liší od modelu provádění víceletého finančního rámce a je založen na dosahování milníků a cílů.

Vydáváme proto i nadále dva samostatné výroky o správnosti výdajů: jeden o tradičních výdajích z rozpočtu EU a druhý o výdajích v rámci nástroje RRF.

Začneme tradičními výdaji z rozpočtu EU:

Naše odhadovaná míra chyb se v roce 2025 zvýšila na 3,8 % oproti 3,6 % v roce 2024. Tato hodnota je nad naším prahem významnosti (materiality). Vzhledem k významné a rozsáhlé povaze zjištěných chyb vydáváme již sedmý rok po sobě záporný výrok o výdajích z rozpočtu EU.

Odhadovaná míra chyb není mírou podvodů, neefektivity nebo plýtvání. Jedná se o odhad finanční částky, která nebyla použita v souladu s předpisy EU a vnitrostátními pravidly.

Náš audit se vztahoval na výdaje souhrnného rozpočtu v celkové výši 130,8 miliardy EUR. Největší podíl na významné (materiální) míře chyb měl okruh „Přírodní zdroje a životní prostředí“, jehož odhadovaná míra chyb činila 3,9 % (2,6 % v roce 2024). **Více než 95 % výdajů** v rámci tohoto okruhu spadá do **společné zemědělské politiky** – chyby sahají od vykázání nezpůsobilé půdy až po nesprávný výpočet platebních nároků. Odhadovaná míra chyb v okruhu „Soudržnost, odolnost a hodnoty“ činila 6,6 % (5,7 % v roce 2024). Téměř dvě třetiny námi kontrolovaných výdajů se týkají těchto dvou výdajových oblastí.

Nejčastějšími chybami, které jsme v rozpočtu EU zaznamenali, jsou problémy se způsobilostí, jako jsou nezpůsobilé náklady, projekty, činnosti nebo příjemci. A dále nedodržování postupů zadávání veřejných zakázek a postupů pro udělování grantů a chybějící podkladová dokumentace.

Co tedy tato zjištění znamenají pro příští VFR?

Je zřejmé, o čem situace u tradičních výdajů z rozpočtu EU vypovídá: míry chyb zůstávají nad prahem významnosti, tedy materiality, a jsou jak podstatné, tak rozsáhlé.

Z největší části se na míře chyb podílejí dvě oblasti: společná zemědělská politika (SZP) a politika soudržnosti.

Tato zjištění poukazují na nesoulad s pravidly EU a vnitrostátními pravidly a na skutečnost, že stávající kontrolní rámce nejsou dostatečně účinné. Ukazují také, že na práci vnitrostátních orgánů se zatím nemůžeme plně spoléhat.

Shromáždili jsme rozsáhlé důkazy, které významně oslabují spolehlivost jejich práce a omezují míru, v níž se na ni lze spolehnout, včetně četných chyb, které tyto orgány měly odhalit, ale neučinily tak.

Zároveň uznáváme, že řada vnitrostátních auditních orgánů působí pod značným tlakem a čelí přetrvávajícím kapacitním problémům.

Návrhy nového víceletého finančního rámce by orgánům členských států daly větší odpovědnost za řízení a poskytování jistoty o finančních prostředcích EU, přestože se na jejich stávající subjekty a systémy pro poskytování jistoty zatím nelze v požadované míře spoléhat.

Sloučení společné zemědělské politiky (SZP) a politiky soudržnosti do jediného evropského fondu s cílem podpořit zjednodušení a flexibilitu pravděpodobně přesune administrativní zátěž z Komise na členské státy a příjemce a zvýší riziko chyb.

Větší flexibilita by neměla být preferována na úkor předvídatelnosti. Zjednodušení by mělo snížit zbytečnou administrativní zátěž, nikoli ji pouze přemístit, a současně nesmí oslabit vyvozování odpovědnosti.

Nástroj pro oživení a odolnost

Model provádění Nástroje pro oživení a odolnost (RRF) se výrazně liší od plnění tradičního rozpočtu. Platby závisejí na plnění milníků a cílů a řídí se modelem financování nesouvisejícího s náklady, nejsou tedy založeny na skutečných nákladech a souladu s pravidly EU a vnitrostátními pravidly. Z toho vyplývá, že výsledky Nástroje pro oživení a odolnost nejsou srovnatelné s tradičními rozpočtovými výdaji, a o tomto nástroji proto vydáváme samostatný výrok auditora.

Vzhledem k tomu, že se očekává, že nový VFR bude do značné míry inspirován Nástrojem pro oživení a odolnost, mají naše zjištění zásadní význam. Poukazují na významné nedostatky, které by se neměly opakovat.

V roce 2025 činily celkové výdaje z Nástroje pro oživení a odolnost 45,4 miliardy EUR. V souvislosti s platbami devíti členským státům jsme zjistili případy milníků a cílů, které nebyly splněny uspokojivě, jakož i problémy související s dvojím financováním a obdobím způsobilosti Nástroje pro oživení a odolnost.

Zjistili jsme také nedostatky v koncepci milníků a cílů, nedostatečné monitorování ze strany Komise a znovu upozorňujeme na přetrvávající problémy se spolehlivostí kontrolních systémů členských států. Na tomto základě vydáváme k výdajům z Nástroje pro oživení a odolnost výrok s výhradou.

Zjistili jsme, že v některých případech byly dříve dohodnuté milníky a cíle revidovány způsobem, který slíbené výstupy požadované od členských států v rámci jejich plánů na podporu oživení redukoval.

Obzvláště znepokojivá je skutečnost, že některé změny byly předloženy až po podání prvotních žádostí o platbu, a to v době, kdy Komise tyto žádosti stále posuzovala.

Změny byly posléze přijaty před schválením konečných plateb, čímž byly výstupy uvedeny do souladu se skutečně dosaženými výstupy, nikoli tedy s původně dohodnutými výstupy, aniž by se to jakkoliv dotklo související platby. V mnoha případech nebyly předloženy žádné objektivní nebo přesvědčivé důvody, které by změny ospravedlňovaly.

Vazba mezi financováním a realizací tak byla oslabena, což vytváří riziko, že členské státy mohou získat finanční prostředky i v případě nedostatečné výkonnosti.

Lhůta členských států pro předložení jejich konečné žádosti o grantovou platbu z Nástroje pro oživení a odolnost byla 30. září. V září bylo předloženo 21 žádostí, aby byla lhůta splněna, z toho osm žádostí bylo předloženo ve dnech 29. a 30. září. Komise musí nyní do konce roku 2026 zpracovat žádosti v hodnotě přibližně 90 miliard EUR. To vytváří bezprostřední rizika.

Z našich zkušeností totiž vyplývá, že tlak na výdaje na konci rozpočtového období může vést ke zvýšení počtu plateb, které nejsou v souladu s pravidly, a k výběru méně kvalitních projektů nebo projektů, jejichž rozsah byl omezen, což v konečném důsledku povede k neúčinnému využití finančních prostředků EU.

Co to znamená pro příští VFR?

Je nutno se ze zkušeností s Nástrojem pro oživení a odolnost poučit. Pokud EU přejde na financování založené na výkonnosti, které není spojeno s nákladovým modelem, musí zajistit, aby milníky a cíle byly důvěryhodné, jasně definované, objektivně měřitelné a přímo spojené s výsledky, jichž má být dosaženo. Informace o výkonnosti musí být rovněž spolehlivé, transparentní a musí umožňovat nezávislé ověření.

Z našeho posouzení vyplývá, že koncepce navrhovaného výkonnostního rámce je nedostatečná. Neumožňuje měřit, čeho bylo výdaji EU dosaženo nebo co občané EU nakonec za své peníze obdrží.

Dluh a budoucí rozpočty

Navrhovaný rozpočet na období 2028–2034 předložený Komisí počítá s téměř 2 biliony EUR, tedy přibližně 1,26 % HND EU. V rámci této částky je 0,11 % HND vyčleněno výhradně na obsluhu dluhu souvisejícího s nástrojem NextGenerationEU.

Výpůjčky EU by mohly do roku 2027 dosáhnout 1 bilionu EUR, přičemž nástroj NGEU by se na této částce podílel nejvíce, a Komise ve svém návrhu příštího VFR navrhuje na pokrytí splátek úroků i jistiny pevnou roční částku ve výši 24 miliard EUR (v běžných cenách). Jen úrokové náklady související s nevratnou grantovou podporou NGEU v období 2028–2034 by však mohly činit přibližně 93 miliard EUR.

Návrhy Komise týkající se příštího rozpočtu rovněž umožňují významné nové výpůjčky, včetně 150 miliard EUR na plány národního a regionálního partnerství členských států, až 100 miliard EUR dodatečné podpory pro Ukrajinu a možného využití nástroje pro případ vážné krize ve výši až 395 miliard EUR.

Je rovněž důležité poznamenat, že celkový navrhovaný rozpočet VFR činí 2 biliony EUR, což je však podmíněno realizací nových navrhovaných toků příjmů, na které připadá přibližně 20 % navrhovaného rozpočtu.

Auditoři varují, že zde je na místě obezřetnost: pokud tyto nové toky příjmů nebudou schváleny a nebudou realizovány, jak se očekává, mohl by rozpočet EU čelit značnému deficitu.

Pak by bylo nutné buď zvýšit příspěvky členských států, snížit celkovou úroveň ambicí rozpočtu, provést dodatečné výpůjčky anebo refinancovat stávající dluh.

Významné plánované výpůjčky by navíc mohly členské státy vystavit dalším finančním závazkům v době, kdy jsou jejich národní rozpočty již pod značným tlakem.

Závěr

Závěrem lze říci, že řešení zjištěných a nedostatků uvedených v naší výroční zprávě má zásadní význam pro posílení řízení a čerpání finančních prostředků EU, zejména v souvislosti se stávajícím víceletým finančním rámcem, kde v současné době dosahuje čerpání prostředků ve sdíleném řízení pouze přibližně 30 %.

Při pohledu do budoucna je nutno podotknout, že ambiciózní rozpočty vyžadují stejně ambiciózní záruky. Pokud Unie v budoucnu přejde na model financování, které

není spojeno s náklady, založený na milnících a cílech, musí se poučit ze získaných zkušeností a posílit vyvozování odpovědnosti a transparentnost v celém systému.

Úspěch by neměl být měřen pouze menším počtem pravidel nebo větší flexibilitou, ale tím, že se občané dočkají lepších výsledků, veřejné prostředky budou mít větší dopad a důvěra v evropský projekt bude posílena.

Na závěr bych rád poděkoval zaměstnancům EÚD i kolegiu Účetního dvora. Jejich odhodlání, odborné znalosti a pečlivá práce jsou základem pro kvalitu této výroční zprávy a zásadním způsobem přispívají k posílení role EÚD a jeho poslání.

Děkuji vám za pozornost.